

Marlien van der Linden

Top 10 – het opvallendste van *Salvia*: meer dan ‘Ostfriesland’

Salvia: plant met regelmatige opbouw in groot sortiment

Salvia is een groot geslacht met veel verschillende soorten en cultivars. Er bestaan een- en tweejarige soorten, maar ook vaste planten en zelfs heesterachtigen. Deze planten verhouten en overleven de winter met knoppen boven de grond. Deze groep is dus officieel geen vaste plant, evenmin als *Lavandula*.

Auteur: Marlien van der Linden

Het geslacht komt over de hele wereld voor, met uitzondering van Australië. De ‘houtige’ soorten komen vooral uit Mexico en omgeving. Een overeenkomstig kenmerk binnen het geslacht zijn de typische lipbloemen. *Salvia* behoort daarom ook tot de lipbloemigenfamilie, de *Lamiaceae*. Andere kenmerken zijn de vierkante stengel en tegenoverstaande bladstand. Hierdoor heeft de plant een regelmatige opbouw.

Al vele jaren wordt *Salvia* toegepast in beplantingsplannen. Doordat vooral *Salvia nemorosa* weinig eisen stelt aan de groeiomstandigheden, is het eigenlijk altijd een succes. Een niet te arme grond in de zon is voldoende. *Salvia nemorosa* ‘Ostfriesland’ is daarvoor misschien wel de allerbekendste cultivar, die vaak wordt gebruikt.

Inmiddels zijn er volgens de naamlijst Houtige gewassen en Vaste planten rond de 400 verschillende *Salvia*-taxa in de handel. En nog steeds komen er nieuwe selecties op de markt. Daar haal ik er tien uit die om de één of andere reden – die ik natuurlijk zal onderbouwen – opvallen.

Niet allemaal zijn ze splinternieuw. Er zijn ook wat oudere cultivars, die naar mijn mening te weinig gebruikt worden of ondanks nieuwere introducties nog steeds erg goed zijn. He is een beetje een mix, dus. De verticale bloeiwijze heeft een grote invloed op het totaalbeeld

Combinaties

Omdat *Salvia* een echte zonanbidder is, zul je dus ook andere planten moeten zoeken die tegen deze situatie kunnen. Daarnaast heeft de verticale bloeiwijze een grote invloed op het totaalbeeld. Zoek daarom in combinaties naar andere vormen, bijvoorbeeld een horizontale bloeiwijze zoals bij *Echinacea*, een kogelvormige zoals bij *Eryngium* of een scherm- of tuilvormige zoals bij *Alchemilla*. Het is de kunst voor de ontwerper om gebruik te maken van de grote variatie om eenheid te creëren in de border.

Bodem en licht

Voor de houtige *Salvia*-soorten, zoals ‘Hot Lips’, maar ook de soorten met *guaranitica*-bloed, zoals de bekende *Salvia* ‘Amistad’, houden van een zonnige en goed doorlatende grondsoort.

Anders zullen de wortels in de winter gaan rotten door te veel vocht. Alle *Salvia*-soorten zijn polvormend, wat inhoudt dat ze min of meer op één punt boven de grond uit komen met hun blad na de winterrust.

Ziekten en plagen

De populariteit van *Salvia* heeft vast en zeker ook te maken met de goede gezondheid van dit geslacht. Er kan weleens een klein luisje in zitten of wat spuugbeestjes, officieel schuimcicaden geheten, maar beide zijn niet funest voor de plant en na aantasting zal de plant weer makkelijk herstellen.

Verzorging

Daar kan ik kort over zijn. De kruidachtige soorten worden het liefst in het voorjaar teruggeknipt. Als je wilt, kunnen ze na de eerste bloei nog een keer gesnoeid worden voor een tweede bloei. De houtige soorten moeten eind april wat worden teruggenomen en in model geknipt; daarna zullen ze met een beetje geluk tot de kerst bloeien. Ze vallen niet om en blijven na de bloei nog in vorm. Makkelijker kan haast niet.

De top 10

Eerst een paar *Salvia nemorosa*-types en daarna wat overige cultivars:

1 *Salvia* 'Azure Snow'

Een opvallende verschijning: de bovenlip van de bloem is effen blauw, maar in de onderlip zit een duidelijke witte vlek, wat een speels contrast geeft. Het is geen zuiver *Salvia nemorosa*-type, maar een kruising met *Salvia pratensis*, veldsalie. *Salvia* 'Madeline' lijkt hier erg op, maar is grover van structuur en bloeit minder rijk. De hoogte is 50 cm en hij bloeit vanaf half juni tot en met augustus.

2 *Salvia nemorosa* 'Caradonna Pink'

Na *Salvia nemorosa* 'Ostfriesland' staat 'Caradonna' op de tweede plaats qua populariteit. De ranke paarse stelen in combinatie met de paarse bloemaren maken hem erg aantrekkelijk. Het wachten was dus op een roze versie. En inderdaad, sinds een klein aantal jaren is 'Caradonna Pink' op de markt. Die blijft lager dan zijn paarse broertje, 40 cm, en geeft een lange bloei, van juni tot en met september. Hij is ooit bekroond met een gouden medaille op de Chelsea Flower Show.

3 *Salvia* 'Crystal Blue'

Een mens is altijd op zoek naar iets nieuws, in de techniek, in de modewereld en ook in de plantenwereld. Een lichtblauwe versie van *Salvia nemorosa* was er nog niet. Echt (licht)blauw is in de flora sowieso geen overheersende kleur; vaak neigt het al snel naar lila. Deze *Salvia*-cultivar draagt met recht de naam 'Crystal Blue'. Hij past in het kleurenpalet van *Echinops* en *Eryngium*. Ook dit is geen zuivere *nemorosa*-soort, maar een mix van verschillende soorten. Hij bloeit redelijk vroeg, al in mei, en gaat door tot in augustus. Hij wordt ongeveer 50 cm hoog.

4 *Salvia* 'Purple Spring'

Een goed gekozen plantennaam is belangrijk. Net als bij 'Caradonna Pink' weet je bij 'Purple Spring' direct waar je aan toe bent. Hij is paarsbloeiend en de eerste in het *Salvia*-bloeiseizoen, dat eind april al begint. Daardoor is hij te combineren met bollen, tot augustus, mits je de uitgebloeide bloemen er regelmatig uit knipt. Het is geen zuivere *nemorosa*, maar weer een kruising tussen verschillende soorten. Hij bloeit zeer rijk en wordt rond de 50 cm hoog.

5 *Salvia nemorosa* 'Schwellenburg'

Een vreemde eend in de bijt, deze 'Schwellenburg'. Het is de verbeterde vorm van 'Plumosa', die erg de neiging had tot omvallen door de topzware bloemen. Deze pluimen zijn wat minder zwaar, zodat ze beter rechtop blijven staan op niet te rijke grond. De hoogte is 35 cm en hij bloeit van juni tot in september. De opvallende paarsrode kleur komt niet van de bloem, maar van het schutblad, waardoor de pluim lang zijn sierwaarde houdt.

6 *Salvia* 'Amethyst Lips'

Over naar een andere groep binnen *Salvia*: de heesterachtigen. Vaak zijn dit kruisingen tussen *Salvia greggii*, *Salvia microphylla* en *Salvia x jamensis*. *Salvia microphylla* 'Hot Lips' was een van de eerste cultivars die op de markt kwamen. Het is een dubbelkleurige lipbloem in rood en wit, die onder de goede omstandigheden prima de winter doorkomt. Het was een aantal jaren wachten, maar het kon niet uitblijven dat dit type ook in andere kleuren te verkrijgen zou zijn. In dit geval gaat het om de combinatie paars en wit; 'Cherry Lips' heeft de combinatie bordeauxrood met wit. De plant wordt ongeveer 60 cm hoog en bloeit van juli tot de eerste nachtvorst. De bloei wordt bevorderd door het wegnemen van de uitgebloeide aren.

7 *Salvia* 'Nachtvlinder'

Een supersterke houtige *Salvia*, die ontstaan is op de kwekerij van Hans Kramer, De Hessenhof. Het valt niet mee om met een Nederlandse cultivarnaam furore te maken in het buitenland, maar deze plant ben ik al meerdere keren tegengekomen in Engelse tuinen. Benieuwd hoe ze daar de naam uitspreken. Dat doet echter niets af aan de kwaliteit van deze plant. Met zijn dieppaarse kleur en zijn vlinderachtige bloemetjes kleurt hij goed bij andere paars-lila-achtige tinten. Hij wordt zo'n 60 cm hoog en bloeit van juni tot in oktober.

8 *Salvia* 'Bocofpea' FEATHERS PEACOCK

Een opmerkelijke vernieuwing in het sortiment is deze *Salvia* FEATHERS PEACOCK. Opmerkelijk omdat hij een ingesneden bladrand heeft en het blad grijzer oogt dan dat van *Salvia nemorosa*. De bloeiwijze is gelijk aan die van *Salvia nemorosa*. Dat verradert één van zijn kruisingsouders; de andere is *Salvia jurisicii*, die van nature in voormalig Joegoslavië voorkomt en ingesneden blad heeft. Het is een moeilijke tuinplant, maar een combinatie van deze twee geeft nieuwe mogelijkheden. Hij wordt 35 cm hoog en bloeit van mei tot en met augustus, zeker als hij een keer teruggeknipt wordt. Door het ingesneden blad is de plant net even anders dan de rest. FEATHERS PEACOCK is de blauwe versie, FEATHERS FLAMINGO de roze versie, die net wat lager blijft.

9 *Salvia* 'Indigo Spires'

Een plant die al sinds begin jaren 80 van de vorige eeuw op de markt is, maar nog weinig toegepast wordt. De plant is ontstaan in de Huntington Botanical Gardens aan de noordkant van Los Angeles, een prachtige tuin die ooit opgezet is door de uitgever Huntington. Vroeger was het logisch om deze plant te negeren, omdat de winterhardheid wat te wensen overlaat. Maar tegenwoordig kan hij bijvoorbeeld prima in een beschutte stadstuin staan, in de volle zon en op een goed ontwaterende bodem. Dan zal het een forse plant worden van 80 tot 120 cm hoog, met bloei van begin augustus tot eind november.

10 *Salvia* 'Arggr17-011' PINK AMISTAD

Sinds we weten dat de grove, hoog wordende soorten zoals 'Wendy's Wish', 'Black and Blue' en 'Amistad' redelijkerwijs onze winters overleven, werd het tijd voor een roze bloeiende vorm. Deze plant geeft hoge bossen groen vol bloeiende aren, waar vliegende insecten hun lol op kunnen in de grote lipbloemen. Hij wordt minstens 120 cm hoog en bloeit van juli tot begin november.

Top 10 <i>Salvia</i> nieuw	Kleur bloem	Bloeitijd	Hoogte	Aantal per m ²
<i>Salvia</i> 'Azure Snow'	blauw met wit	juni-aug	50	7
<i>Salvia nemorosa</i> 'Caradonna Pink'	roze	juni-sept	40	9
<i>Salvia</i> 'Crystal Blue'	lichtblauw	mei-aug	50	7
<i>Salvia</i> 'Purple Spring'	paars	april-aug	50	7
<i>Salvia nemorosa</i> 'Schwellenburg'	bordeauxrood	juni-sept	35	9
<i>Salvia</i> 'Amethyst Lips'	paars/wit	juli-nachtvorst	60	5
<i>Salvia</i> 'Nachtvlinder'	donkerpaars	juni-nachtvorst	60	7
<i>Salvia</i> 'Pink Amistad'	roze	juli-nachtvorst	80-120	3
<i>Salvia</i> 'Indigo Spires'	paars/blauw	juli-nachtvorst	80-120	3
<i>Salvia</i> FEATHER PEACOCK	blauw	mei-aug	35	7

Insectenrestaurant

Je zou haast vergeten bij zo'n overdaad aan bloemen dat wij mensen niet de enigen zijn die genieten van de rijke bloei. Tijdens deze periode gonst het van de bijen, wespen en hommels, die door de opbouw van de lipbloem het goed bereikbare stuifmeel aan hun poten meenemen.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!